

[Henry Hansen.]

grave, Skyttegrave, Pigtraadsspærringer og lignende Anlæg, kræver intet Forbrug af Materialer og kan altsaa iværksættes straks. Jeg kan forsikre, at der gaar Arbejdere i Massevis og længes efter at komme i Gang med disse Arbejder, ogsaa af den Grund, at de længes efter at faa slettet Sporene af Tyskernes Hærgen her i Landet.

Befolkningen har hele Tiden set med en vis Skepsis paa disse Tankgrave, som de ikke tillægger den krigsmæssige Betydning, som Tyskerne aabenbart gjorde. Et Eksempel herpaa er Historien om Jyden, der, medens han stod og betragtede en Tankgrav, udtalte som sin uforgribelige Mening, at han vel kunde forstaa, at Engelskmændene kunde sætte over Nordsøen, men at han ikke kunde faa ind i sit Hovede, hvordan i al Verden de skulde komme over en saadan Tankgrav. Heldigvis formede Udviklingen sig jo saadan, at han ikke fik Lejlighed til at konstatere, hvordan en saadan Overgang skulde foregaa. Naa, Lovforslaget drejer sig jo ogsaa om at faa slettet Sporene efter Udyrets Hærgen og ikke om den krigsmæssige Betydning af disse Anlæg.

Af Bemærkningerne til Lovforslaget fremgaar det, at Retableringsopgaven deles i to Tempi: først en saakaldt „Straksopgave“, der blandt andet omfatter Fjernelse af Tankgrave, Pigtraadsspærringer, Skyttegrave, Telefon- og Telegrafledninger og -master, samt en Registrering m. v. af Bygninger og Barakker, opført af Tyskerne, hvortil kommer en vis Bevogtningstjeneste. Disse Opgavers Løsning medfører en væsentlig Beskæftigelse, saa alene af den Grund er det ønskeligt, at man snarest muligt kan gaa i Gang dermed. Men ogsaa af Hensyn til Landbruget er det vigtigt, at der snarest muligt kan tages fat. Disse Grave og Pigtraadsspærringer optager betydelige Arealer, som det særlig under de nuværende Forhold er af Betydning snarest at faa under Pløven igen. For de omliggende Marker betyder disse kilometerlange Pigtraadsspærringer desuden en alvorlig Fare. Jeg har haft rig Lejlighed til at konstatere, hvordan Ukrudtsplanter i disse utilgængelige Bælter har bredt sig over de tilstødende Marker og forvoldt Skade. Ingen har kunnet forhindre det, da Pigtraadsspærringerne tilmed som Regel var kombineret med Anlæg af Landminer. Ogsaa af den Grund haster det med at komme i Lag med at faa fjernet Pigtraaden.

Ved de Anlæg, Tyskerne har udført, er

de i det hele taget gaaet meget hensynsløst frem. Henstillinger om at tage Hensyn har som Regel ikke frugtet. Jeg bor paa en Egn, hvor vi er blevet rigt velsignet med alle Arter af Tyskernes Anlæg. Det ser man ogsaa af de Undersøgelser, Embedsmandsudvalget har foretaget. I Hjørring Amt findes 400—500 km Tankgrave, og de findes fortrinsvis paa den gode Jord. Skyttegrave og Pigtraadsspærringer findes ogsaa i stor Udstrækning. Spanske Ryttere af Jernbjælker er der 10 km af, og saa staa de endda i flere Rækker. Af Telefonmaster er der 30 000, og der er 600 km Ledningsnet. Det er vist ikke for meget sagt, tror jeg, at Hjørring Amt er haardest ramt af Besættelsen. Hensyn blev der ikke taget. Skyttegrave og Pigtraadsspærringer gik gerne over de bedste Marker, gennem Haver og Hegn, ligesom Tyskerne med en vis Forkærlighed lagde deres Militærbygninger og andre Anlæg op ad civil Ejendom, særlig Skoler og Kirker.

Jeg vil ogsaa gerne ved denne Lejlighed have Lov til at gøre den højtærede Minister opmærksom paa den Tilstand, Vejene er i paa de Egne, hvor Tyskerne gennem de fem Aar har kørt med deres tunge Vogne og Tanks. Vejene er slidt op, i bedste Fald er de meget medtaget. Det gælder baade Amts-, By- og landkommunale Veje, og jeg synes knap, man kan forlange at disse Kommuner selv skal udrede Omkostningerne ved Istandsettelse af de her nævnte Gader og Veje. Det maa da vist kunne betragtes som en Opgave, som hele Samfundet skal være med til at yde sit Bidrag til. Jeg vil derfor bede den højtærede Minister foranledige, at Regeringen tager dette Spørgsmaal op til Overvejelse. Under en eller anden Form maa der her kunne ydes en Hjælp.

Jeg har bemærket, at man i magre Egne, hvor der findes Tankgrave, i nogen Maade vil anlægge den Betragtning, om det kan anses for økonomisk forsvarligt at foretage Retableringen. Det er rimeligt og rigtigt at tage Hensyn til Økonomien, men der kan ogsaa være andre Hensyn at tage, f. Eks. vil der ofte paa saadanne Steder, i Klitter og paa Hedeegne, være en Del Færdsel af Turister og Folk paa Udflygt. Efterhaanden som Ris og Buskads vokser op, vil de udviske, hvor Gravene findes, og de vil da frembyde en betydelig Fare for Folk, der færdes paa de Steder. Jeg vil henstille, at de her paa pegede Forhold ogsaa tages i Betragtning, naar Afgørelser herom skal træffes.

Efter Ministerens Gennemgang af Lov-